

ELS TREBALLS SE PUBLI-
QUEN BAIX LA RESPON-
SABILITAT DE LLURS
AUTORS
NO'S RETORNEN ELS ORI-
GINALS

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

PREUS DE SOTSCRIPCIÓ:
TRIMESTRE 1'50 PESSETES
ANUNCIS: A PREUS CON-
VENCIONALS
NUMERO SOLT: 10 CENTS.

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:

RAMBLA DE SANT JOAN, 50, BAIXOS = TELÉFON 256

TARRAGONA, Diumenge, 3 de Novembre de 1918

ESTABLIMENT TIPOGRÀFIC:

LLORENS I CABRÉ = CARRER DE FORTUNY, NÚM. 4

Turquia

Ara li ha tocat a Turquia el demanar un armistici. I l'armistici li ha sigut concedit vençuda per les armes de la llibertat i d'aquesta Justícia vencerán les consciències d'aquells desplaçats musulmans. Les victòries dels aliats durarán bon cop de temps mes que les dels exercits. Aquell esplanall de doctrines salvadores que els esperits lliures somniem, sortirà, segurament, de la Casa Blanca de Washington per triomfar arreu de la terra...

Però això vindrà després... Avui hi ha un fet. Les portes dels Dardanels estan obertes. Per davant d'aquells forts memorables entraran majestuosos les esquadres aliades, pausadament, calladament, imponentment... i tornaran a veure, els vells mariners, aquell Bósforo encantador, aquella incomparable visió de la Banya d'or... de un color rògenc i sugestiu... I podran baixar a terra; aquella terra que per quatre anys ha sigut prohibida a comprar perfumats cigarrs turcs i a delectar-se en la fortuïta contemplació d'una torturadora bellesa oriental adevinada per la negror dels ulls mes bells i mes temptadors del món...

Les hores que passen

Letra a l'amic EN CARLES DE VIANA

Me feu massa honor, amic dilectíssim. Jo soc un modest lluitador, amat d'ideal i de bona voluntat. Jo no soc ni he pretengut ésser-ho mai, un leader, un guaiador i orientador de moviments polítics, ni sisquera en els reduïts cenacles de la nostra ciutat estimada. Soldat, res mes que soldat, he viscut amb intensitat totes les hores de Catalunya en aquests darrers anys. Potser per la meua condició de soldat, en el més noble sentit de la paraula, abans de preocupar-me de Catalunya en el moment proper de la pau mundial, he sentit fondíssimes emocions per Catalunya en el transcurs d'aquesta guerra espantosa i hermosíssima a la vegada. Tant és així, que jo m'he demanat a mi mateix—i ja poden endevinar la resposta—si tenen algun dret a parlar de Catalunya en l'hora de la pau, aquells qui han restat indiferents en la lluita, o han mostrat—clara o encobertament, tan se val—les seves simpaties per la Força, anorreadora del Dret, de la Llibertat i de la Justícia.

Ja ho saben de fa molt de temps. Jo he considerat sempre un erro i una gran desgracia per la causa del nacionalisme català, el volguer sostreure a Catalunya de tots els grans problemes que remouen les entranyes del Món. Catalunya, Catalunya i sempre Catalunya, sí. Però, Catalunya estudiant el problema religiós, i Catalunya resolent la qüestió social, i Catalunya actuant en els conflictes d'orde polític. És que la nostra Patria no hi pot viure en l'isolament, i'ls homes cridats a dirigir-la tindran una gran responsabilitat si's desentenien d'actuar d'acord amb els corrents que imperin en la seva època. La vida de relació, necessària als homes com als pobles, im-

posse l'estudi i la solució dels problemes que's plantegin. I els pobles, molt menys que'ls individus, no poden deixar de mirar la realitat, que s'imposa i governa malgrat tot.

El fet més trascendental de l'història, no hi ha dubte que ha sigut la guerra actual. No han sigut els interessos i les monarquies lo que han lluitat, sino'ls pobles sencers i'ls grans ideals. La guerra ha de portar un tal trasbalsament, una revisió de valors tan fonda, un canvi tan radical en el governament dels Estats, que's pot dir que entrem en una era nova. I jo'm demano també si'l nacionalisme català s'ha cuidat de preparar-se convenientment per a fruir de les ventatges del nou regíme. És evident que no. L'hora de la pau, ens troba desprevinguts, descuidats, casi indiferents. Hem assistit com a espectadors al desenrotll dels aconteixements esdevinguts d'encà de l'agost de 1914; i'ls que no han volgut ésser actors, elements actius, gent decidida i de criteri resolt durant la guerra, no poden ésser més que espectadors a l'hora de la pau.

Encara hi ha més. Una part del nacionalisme català, la que davant d'Espanya passa per element actiu i predominant, ha volgut compartir les responsabilitats de la governació de l'Estat. Quina idea, quin criteri ha portat aqueixa part del nacionalisme a les esferes del govern, en orde a la qüestió internacional? Ni abans ni després del 21 de Març s'es atrapada una guspira que enllumeni momentaniament la foscor que en eixa materia regna a l'entorn dels ministres catalans. Ni una sola paraula ha vingut a trencar l'estudiat mutisme en que s'han volgut mantenir. I la mateixa conducta han observat els organismes directores de

la seva política a Catalunya. Cal, doncs, pensar que, uns i altres, els ministres i els organismes als quals pertanyen, comparteixen amb en Dato el mateix criteri de neutralitat anodina i acomodaticia...

Es la cançó de sempre, amic Carles de Viana. Defugint el tractar lo que molts anomenen qüestions prèvies i que no són altra cosa que problemes inseparables de tota actuació política verament seria, s'arriba, no a lo que'n podríem dir l'equidistancia, sino al conformisme. En un país com el nostre, proclamar l'accidentalitat de les formes de govern, practicamente és monarquisme; sostenir l'indiferentisme en materia religiosa, és amagar tímida-ment una confessió de catolicisme; allunyar la discussió de les qüestions socials, suposa la sumissió al règim capitalista; i amparar-se comodament en la neutralitat, quan se tracta de la lluita que té arborades les cinc parts del món, és sotmetre's voluntariament al jou de l'imperialisme i del militarisme germànics.

A què seguir? El nacionalisme oficial, joganer, equilibrista, espavilat i pràctic, comprèn avui l'errada i voldrà rescabalar-se del fracàs experimentat, aprofitant qualche ocasió que li ofereixi'l Parlament espanyol per a proclamar altra vegada'l dogma de la Nacionalitat Catalana. Però si a l'hora de la Pau, Catalunya és escoltada, que ho dubto, se deura única i exclusivament als qui, sense deixar d'ésser nacionalistes, hem mantingut arren les nostres conviccions republicanes i hem sapigut afrontar els dicteris i despreis dels nostres antics companys de causa, sostenint des del primer moment que Catalunya i Espanya devien mostrar-se decididament intervencionistes al costat de França, Anglaterra i demés nacions aliades.

Ah, si'ls catalans que han lluitat voluntariament en les rengleres dels exercits aliats, haguessin pogut mostrar l'adhesió del nacionalisme català per a ésser considerats sempre i a tota hora com a veritables representants de Catalunya; si'ls homes eminents que aquí a fóra passen per capdevaners del moviment reivindicador de la nostra terra, haguessin manifestat el seu entusiasme per la causa dels aliats, aprofitant tots els moments per a protestar de la cobardia d'un Estat que no ha sapigut defensar amb prou fermesa i dignitat la llibertat del seu comerç i la seguretat de la vida dels seus pacífics ciutadans... jo tinc per segur que a l'hora de la Pau s'hauria resolt definitivament el plet de Catalunya.

Però l'hora nostra ha passat; ha passat per a Catalunya i per a Espanya. Sols ens resta una ensenyança, que haurien d'aprofitar vosaltres, amics Carles de Viana i Pere Martell, i amb vosaltres tots els qui, d'uns quants anys ençà, gusneu les dolçors de la vida contemplativa. I aquesta ensenyança no es altra que es impossible cercar la solució dels problemes autonomistes i'l regoneixement de les personalitats nacionals grans o petites, d'espatlles als

grans ideals de Llibertat i Progrés, o aferrant-se a sostenir institucions caduques, que s'enfonzen arreu amb la maledicció de l'Humanitat i la condemnació de l'Historia.

PERE LLORET.

23-X-1918.

EN ROVIRA I VIRGILI

Per tractar-se del nostre amic l'inspirat publicista En Rovira i Virgili, copiem del setmanari *L'Esquella de la Torratxa* el següent article:

«Aquests dies he anat distribuint les meves congratulacions. La meua alegria és per França, el cor del món, i per En Wilson la seva consciència, per Bèlgica l'estòica, i... Com tots. Però al final, jo hi afegia: i pel nostre amic En Rovira i Virgili. Perquè si un home ha triomfat en la guerra és ell. Tots els pobles que ens semblaven inverossímils que ell protegia han estat llibertats, tots els mapes que pretenia modificar han canviat de línies i de colors conforme als seus desitjos. Totes les profecies nacionalistes que va fer han estat complertes. En Rovira i Virgili és el nostre petit Wilson.

Quan feiem *El Poble Català*, En Rovira i Virgili descobria, a nosaltres i a Catalunya, un nou poble esclau que anava per Europa cantant els seus Segadors. Aleshores varen aparèixer els ucraïnians, els ruthenis, els eslovacs i els eslovenis i els yugo-eslaus, els xecs i rumelis, els croates i els finesos. Abans de que En Wilson els passés revista, ja els havia revistat En Rovira. I com si no en tinguéssiu prou, carregava com sempre les butxaques de llibres i de diaris, n'extreia un de llibre i en sortia una nova nacionalitat. En Pompeius Gener hauria dit que en tenia de repetides. I jo mirava l'americana de En Rovira, com una americana Babel, on se barallaven totes les races i totes les llengües.

Nosaltres alguna vegada havíem arribat a sospitar que En Rovira s'empeçava algun d'aquells pobles, que de eslaus sí, ja n'hi havien, però que això dels eslovacs era una pensada seva, un desig nacionalista que li sortia a la fantasia. I ara tots aquest pobles criden, esvaloten, es fan independents, aixequen exercits i reben la benedicció pública d'En Wilson i la mirada d'En Rovira. Tot era cert. L'americana d'En Rovira i Virgili no era, com havíem temut, una americana de prestidigitador nacionalista, de on sortien tires de pobles anorreats.

En Rovira haurà d'estripar la seva «Historia dels moviments nacionalistes». Però conforme ho faci, a mida que vagi declarant als seus pobles autònoms o independents, percebrà una desencantada tristesa. Catalunya no hi entra en aquestes lliberacions. Be és veritat que en la loteria nacionalista d'Europa, no havia comprat cap dècim. Fóra d'En Brousse, ningú sabia res al món de Catalunya.

Però En Rovira, com el metge que té un malalt crònic a casa, i va curant els malalts de fora, llibertats els pobles oprimits d'Europa, se dedicava als de l'Asia. I de les seves butxaques, corno de l'abundancia nacionalista, començaran a rajar siriacs, armenis, indics xinos i coixinxinos.

PARADOX.

Cercant la vida (*)

(Fragments d'una obra inèdita)

FRITZ I EMMA

FRITZ

Jo't cercava Emma; t'esperava feia ja rato, mig encongít per pensaments, que't volia comunicar! Ont eres?

EMMA

Arredós del «Circo» cosint la vela; arredós del nostre cel cosint el firmament ont les estrelles començaven a lluir-hi...

FRITZ

Seiem-nos doncs amiga (*s'asseuen*).

EMMA

I, digues: ¿que't feia cercarme de nou, aixís, tant insistent?

FRITZ

El nostre viure! El nostre dur pesar que'ns flagel·la!

EMMA

Oh! bon amic; t'abrusa'l viure! Si; sé ben cert; nosaltres no vivim l'explosió del viure, com deuriem; l'ambició de l'amo nostre, no'ns en deixa de viure...

FRITZ

Quin parlar tens més dolç! Oh! Emma, aixís, aprop meu, fés que'm senti més fort lluitant per la vida... per la vida... per la nostra vida! Parlem, femse imaginar coses que guardo en mon pit i que'n ven alta no gosaria dir-t'ho.

Que t'hi miro d'encantat, de vegades te contemplo com davant la ruborositat dels camps que creuem i'l parpalleig de les estrelles que guaiten en la volta del cel; i oh! Emma, Emma de mon cor! ploro d'anyorarte meua, ben meua, compartint el delit de l'amor que sento. ¿Com no recordar-ho? (*amb amorositat*). Si de tant infants que ens coneixem, i qui sab ú... de la nostra vinguda al món a fer de pallaços. ¿Sempre hem planat pobles i vil·les entre polç...

I ja'ns afermavem en nostra astúcia, quan la pretenda brandava a nostres espatlles, i tu plorosa't venies a mi, et torcaves amb el dorç dels meus vestits espellingats i bruts, aquelles llàgrimes...

¿Com no ser igual que avans?

Es la vergonya?

EMMA

(*Amb encant i resolta de les seves accions*).

Plaume l'encisadora paraula teua, Fritz? Tot el passat el recordo. Tot el present l'afiligrano com un rosari de la vida, amb perles de pedra del marge de la carretera!

FRITZ

La dissort nostra, serà eterna mentres vaguem per aquí; ja'mi serem amos de les nostres vides. Treballar cada jorn, fent un treball que'ns aixafa i sense esperança de cap pervindre... Sempre esclavatge i pobresa! De tots els que'ns arredocen no cal fiar-se'n gens, no hi ha ningú capaç d'ajudar-nos a sortir del pas. I creume, Emma, aquesta pobresa i aquesta situació me entristeix... ¿Per què hem de fer de pallaços? (*Transició i amb dignitat*). ¿Pallaços, nosaltres, no ho som; nosaltres som els únics del «Circo» que tenim cor, els demés no'n tenen i per çó poden ser pallaços per a fer riure!

(*) Extractat únicament per la publicació d'aquest setmanari.—N. de l'A.

Noticiari de Barcelona

L' hora de Catalunya

Diu un diari de Madrid:
«La hora de Cataluña, si no ha llegado, está llegando.»

Los que no somos catalanes haríamos mal en adelantarla, pero haremos peor en retrasarla.

Más tarde o más temprano sonará la hora en el reloj de las aspiraciones catalanas, y en todos estos hechos, el reloj suena cuando debe sonar.

Para convencerse de ello, bastará asomarse a Europa. Asomándose, se ve claro que ha llegado el momento de escuchar toda aspiración regional, con propósito firme de atenderla en lo que no esté reñido con la justicia y el derecho.

Yo digo que cuanto antes quede resuelto este problema será mejor, y aun anuncio que será dañoso el llegar a la hora de la paz sin haberlo resuelto.

Por eso me atrevo a suplicar a los Sres. Cambó y Ventosa que lo planteen ya en las sesiones de Cortes, pero sin tener para nada en cuenta otra cosa que el interés supremo de España.

Doncs mal els pesi s'acabat el manar, ara els farán veure si us plan per força que l'obra de «los Reyes Católicos» va ésser però de los més mal fet que s'ha fet, conservant-se avui encare aquell vell imperialisme.

Nosaltres, els catalans concients, sempre hi hem tingut confiança amb en Wilson i que consti que no és d'ara, sino de molts mesos ja, quan encara ningú es recordava dels catorce punts famosos, are aquestas alabacions a coro que's senten arren, no fan més que donar-nos la raó a lo que nosaltres tan entusiàsticament defensavem fa ja temps. Are sols ens resta mantenir un esperit ben alt davant l'hermosa pau que s'apropa, observant un procedir ben català i res més. Mes no deixem el rellotge de la mà que la nostra hora se apropa, mireu que fins de Madrid ens ho diuen, i pensem que serà l' hora que Catalunya tornarà a ésser rica i plena tal com ho remarcava nostre bell i vigorós himne nacional.

BARCELONA, Octubre 1918.

Dr. Martí i Julià.

El Nacionalisme va contra l'Estat que es la centralització de la consciència dels pobles en un organisme parcial i fragmentari, dominador i sempre il·lògic.

Dr. Martí i Julià.

Jaume Martín i Fortuny

Pobre company! Ja mai més oïrem sos consellers mots, ses justíssimes reflexions, ni el veurem formar entre els nostres rengles, animós i donant coratge a tots els novells lluitadors! Es mort!

Una forta malaltia, nascuda pels esforços, lluites i cansancis per la nostra causa, li arrebaçà la vida el trist jorn del 16 d'Octubre d'enguany, deixant-nos a tots amb el més gran desconjol i amb la més gran buidor en el cor...

Covert son feretre amb dues banderes (catalana, la una, i catalano-separatista, l'altre) avançava pel trist camí del cementiri, amb el pas vacilós i mònoton del cotxe mortuori, el qual se'ns emportava per sempre més el malaurat company, l'incansable nacionalista de la bella ideologia social, que tants sacrificis deixava fets per Catalunya i junt, un món d'aspiracions i projectes que ell tenia reclosos dintre seu.

Recordem-lo sempre! Visquem en la seva obra! Venerem-lo, que fou un ba-

tallador pel ben-estar de tota la humanitat!

Recordem la brillant conferència que donà l'últim jorn que restà entre nosaltres, en la que és un reflexe per capir-nos aon arribava son gran cor pels ideals justos i lliures, per son gran amor a Catalunya, la nostra bella mare per la que per ses reivindicacions trevallà ell sens repòs, i per la que tan jove donà sa valiosa vida.

Nosaltres, els de la Joventut Nacionalista «Renaixença», en la que ell ocupava el fatigós càrrec de secretari, plens de dolor i condol, ens adherim amb el de la seva respectable família coratjant-los que si bé son cos ha deixat d'existir, en canvi viu i viurà dintre nostre son record, sa bondat i la seva obra... que això mai morirà.

R. C.

«Eramos poeos...»

Si erem pocs, perquè tot i siguent molts som pocs; perquè no hi ha cap partit que inclogui dintre si mateix ço que el partit laborista anglès.

Tenim entès que'l Partit Socialista Català que dintre poc sortirà a la palestra, estarà basat en el programa màxim de la Internacional; és a dir la Internacional feta amb català; i amb la mateixa estructura que'l partit laborista anglès.

El Partit Socialista Català, es proposa agermanar a tota la classe que produeix, per a poguer assolir els ideals de llibertat i socialitzar el dret i la justícia, portant per lema el desenrotlló físic, moral i intel·lectual de l'individu, a fi de que tot nucli d'acció esdevingui conscient en els ordres de llur vida.

Adés la seva actuació ha d'ésser encaminada a la completa lliberació de tots els catalans i per raó natural la de sa pàtria, avui opresa, majorment are en que tots els indrets de la terra es revolten contra tots els estats artificialment constituïts, que tenen baix son jou a'nacions petites esclavitzades.

El Partit Socialista Català procurarà que Catalunya no quedi oblidada al fer-se al Congrés de la Pau, ja que ella també ha contribuït, encare que no oficialment a la lliberació dels pobles oprimos.

En aquest nou partit denen de militari hi tots els homes que vullguin la llibertat dels homes i dels pobles. Han de formar-hi part tots els que vullguin llur redempció i la creació de la veritable Societat de les Nacions, car mentres hi hagin nacions oprimos mai hi podrà haver-hi una pau durable. Els homes que militin en aquest partit no han d'ésser homes que hi yagin per mires partidistes ni personalistes, sino que trevallen incondicionalment per llur ideal i per llur trevall.

A. FONTCLARA.

Barcelona, Octubre 1918.

Via fora

Hem arribat a un temps en que la paraula «Nacionalisme» sembla el ròtil d'un específic per a perdre la memòria i curar ambicions.

Tal és el nivell on l'han posat certs homes que, sots la grandesa d'aquesta paraula s'han aixoplugat per assolir ses ambicions personals, mercadejant fins amb llur consciència, si és que mai l'han tinguda.

Han assolit un triomf sacrificant milers i milers d'il·lusions, mes no dubten que molt més gran que'l triomf obtingut, molt més gran ha d'ésser la penitència pel pecat comès.

Els que estan cridats a complir aquesta sentència, són aquestes Joventuts verament nacionalistes, verament perquè hem vingut al món en temps

De l'actual moment

PERSPECTIVES

A n'En J. Coll Gavaldà

Vivim al caire d'un optimisme plaent. La llusor d'una nova estructura de millorament el món com esplet fructífer d'aquest enrenou que la guerra ens ha llegat durant tots aquets anys de lluita sagnant entre els homes. Les posicions se afiancen en objectius de llibertat. Pobles i nacions que porten l'arrossec d'un esclavatge de segles, van a ésser lliberats decantant-los cap a son estat natural, responent al seu sentir justicier i veritable. Les cartes geogràfiques, les fites partiones sufriran grosses transformacions i canvis radicals. L' hora de nivellació s'atansa precipitada per la força d'un voler enmotllada dintre la voluntat ciutadana.

La humanitat actual que porta l'esclavatge de centenars d'anys en complet desori, aon ha sigut fruiteram la deixadesa, el rebaixament, la cobardia, l'hipocresia, la mentida i l'exploació, i altres nafres socials que no anem a catalogar, ha vist el pas d'aquesta guerra com una depuració de la malaltia perenne a mida que la mateixa s'ha anat desenrotllant. Els fets aixis ens ho diuen. Sociològics que abans del conflicte que sufrim es podien apreciar com una utopia, com una ficció, s'ens mostren clares i diàfanes de realitat. Ha bastat tot aquet tronollament per a posar les coses en son solc degut, o quan menys atansar-s'hi. La guerra porta traces d'acabar-se. Ja les nacions centrals, companyes de guerra, han demanat la Pau; i les Notes entre aquestes i en Wilson sovinteixen, demostració evident de finalitat. Si hom entreguàrdia lo que en dites Notes es diu, pot apreciar la novitat que'l món copcarà al devindre la Pau. Son punt principal, els famosos 14 articles d'en Wilson de'l Gener últim i cal pensar que les condicions de Pau giraran a l'entorn dels mateixos. De resultar aixis—duptar-ne no podem—podrem beneir aquesta guerra que haurà sigut la balança de la Justícia i del Dret, aplicada per el oódic verdaer, sumint a l'humanitat en cullita abundart de progrés orientat per un respecte per igual entre tots els habitants de la Terra, base ferma per a una Pau eterna, fiscalitzadora d'un amor comú, cosa diferenta de tot el que avui tenim.

R. SEDÓ I BORRELL.

Recordem a la Joventut la conferència de dilluns.

Brindem

Esteses les ales, creuant el cel blau que enjoi les gales del jorn de la pau, he vist la coloma empendre llur vol, lluint nivia ploma radiant, tornassol.

Com un missatgera que sempre ha sigut, escampa, encisera, la fe i la virtut als homes que, en lluita cercaven la mort.

Alem-ne la copa vessant de vi, brindem per l'Europa triomfanta, a la fi!

SALVADOR BORRUT I SOLER.

El socialisme i el nacionalisme, son els qui exigeixen que la sobirania de l'home i de la col·lectivitat siguin efectives a l'organització del món.

Dr. Martí i Julià.

RECORD

Allà baix, en aquella placeta entre arbres curullats de vida, mes enllà en aquells, camps arrebocats de fruits, i en aquells rierols que baixen brunzint, un càntic profund i melangiós; els infants criden, juguen i canten l'amorositat que la terra respira: canten el goig del viurer, d'estar lliures i com aquells aucells engaviats que quan els deixen anar canten; ells també, eixien d'aquelles quatre parets negroses i deruides al·l'ensemps de l'escola, i aixamplaven els pulmons, respiraven aquell aire plé de vida, que'ls reconfortava, que'ls hi donava vida, i jo, entre aquella quixcalla, menuda, sentia uns batges en el cor, sentia desig de cantar, de correr per aquelles ubaguses, de barrejar-me entre ells i formant un sol chor, respirar la vida.

Per ço per dissort ja, aquells setze anys crudels que s'em postraven al damunt, com pesanta carga m'avergonyien.

Aquella quixcalla cantava i corria mes que mai, i jo, sentint el desig de fruir aquella vida: aquells infants m'atreien com els braços d'una sirena i al fi, em vareig barrejar amb ells i corrent i cantant formavem un sol chor, i nostres veus se confonien, i adquirien una dolçor i gaubança que aquells prats i rierols també hi compartien amb sos càntics sonors i plens de vida.

JOSEP ALSINELLAS I PELLICER.

Recordem a la Joventut la conferència de dilluns.

La col·locació de la mà d'obra als Estats Units

Des del primer d'agost el ministre del Treball dels Estats Units s'es encarregat de la col·locació de tota la mà d'obra no especialitzada. Sols els obrers agrícoles i els ferroviaris poden contractar directament llurs serveis. Tots els altres, han de passar per l'oficina de col·locació i anar allà on se'ls destina.

Així mateix, sols les cases petites, o sigui les que ocupen menys de cent obrers, poden contractar directament llur personal.

La col·locació es realitza per mitjà de tretze oficines regionals, regides per inspectors generals. Tan sols l'oficina nacional pot concedir permisos de trasllat de mà d'obra d'una regió a l'altra, amb el consentiment de l'inspector de la regió on es troba el personal obrer que hom preté desplaçar.

En quant a la mà d'obra agrícola, —encara que, com hem dit, pot contractar-se directament—el Ministeri d'Agricultura n'organitza la distribució, tendint a evitar el *chomage* (atur forçós) en alguns districtes i la manca de braços en altres. Recentment, s'es realitzada una operació de distribució que ha alcançat uns 60.000 obrers.

De les illes Bahama s'han fet venir obrers per a treballar en la construcció d'un port especialment dedicat als embarcaments militars, mentres que alguns milers de treballadors mexicans i portorriquenys han estat recrutats per a treballar a les fàbriques de municions y material de guerra.

Finalment, les drassanes de construccions navals, on el nombre d'obers ha passat, d'ençà de la guerra, de 40.000 a 375.000, es tal l'activitat que actualment hi regna, que la demanda de mà d'obra es incessantment superior a l'oferta.

Aquesta severa reglamentació a que es veu subjectada la col·locació de la mà d'obra als Estats Units, si bé ha estat reconeguda com una necessitat pròpia de les circumstancies, constitueix tal volta la més radical de les mesures dictades arren fins ara contra la llibertat individual.

Dr. Martí i Julià.

Emma

(Ingenia i amb serenitat)
Tens raó! Fins causen basarda'ls aplausos sonsos dels que'ns aplaudeixen, puix riuem com vulgars que són. Escolta'm Fritz, fins fent a voltes la pantomina de la teva tràgica mort, sò sentit feresa... em creia que't perdia... que era veritable... I és que't vull molt, perquè t'ú mai m'oblides...; els demés tots ens desemparen i's fan besties de càrrega de l'amo...

Fritz

Ara, Emma, devem arreglar-ho tot; devem deixar finida nostre estada en el «Circo». Cal ser lliures; fora la rutina d'aqueix viure. ¿Veus eixa carretera que aprop d'aquí passa? Doncs mena a una gran ciutat treballadora, que te febre de producció, i un cop lliures podem anar-hi. Tenim dret a la vida! Treballarem. Bastirem casa; treballant i acoplans els diners que poguem, de la llar nostre'n farem un paradís de ditxa. I al menys, ens restarà el goig de poguer exclamar: Vam aixafar la rutina. Sí, la rutina la deixarem i sabrem sé lliures com ens pertany ésser-ho. Nosaltres volem viurer cercant la vida... (Transició). La farsa de les comedies s'es acabat per nosaltres; volem estimar-nos... (S'aixequen de asseguts els dos).

Emma

(Amb passió)

Oh! si, si... Fritz!

Fritz

Prepara doncs la roba... ¿Tens confiança?

Emma

(Va per a marxar)

¡Amb t'ú sempre!

Fritz

Doncs vina. Plauque que admiris comomment eixa posta de sol... (Signant al lluny. Meravella de color banyant la terra. La escena s'inonda del color de posta i envolcalla l'espai amb llur orflama. Fritz mig abraçant a Emma). ¿Veus? tot s'ador! La terra s'estima amb el cel, i s'ajunta'l polcim d'or!... Guaita-la! La vesslum que dona a les muntanyes és una varietat exquisita de colors que encisen i cor-prenen. Guaita més enllà l'esquerra; el rose amb la verdor de les copes dels pins, gronxant la santetat d'aquesta tarde dolça com un somni! I fita darrerament...

Emma

(De goig)

Qu'es encisador!

Fritz

...La plana ont anirem a viure i ont la llibertat se'ns presenta màgica! Quin crepuscle! La polç d'or, se condorm amb aquells edificis que tots treballen emposos per mans d'homes que s'afanyen en fer la casa amorosa i'l goig dels fills i de les esposes plaent... ¿Qué et sembla? (Enllaçant-se manyacs).

Emma

¡Me fás somniar la vida amb il·lusió de ferma dona; me fás enlairar l'encant amb el teu parlar, sentint-me afalagada l'ànima!

Fritz

Oh! Emma... els teus cabells rosos... la teva boca... i la dolcesa dels teus ulls, semblants a la llavor del cel, me fant sentir l'encant de triomfar per t'ú i ser lliures... Volem i devem ser-ho de lliures! Emma, (decisiu) ves arreglar-ho tot...

Emma

(Amb dolcesa). ¡Lliures... ben lliures, Fritz!

SALVADOR TORRELL I EULALIA.

Cerquem el regnat de les lleis basat sobre el consentiment dels governants i sustentat per l'opinió organitzada dels homes.

WOODRWN WILSON.

XACOLATE ORTHÍ-TARRAGONA

PRODUCTE PUR i de PRIMERA CALITAT: El més RIC EN CACAO: Aliment NUTRITIU per excel·lència

de decadència i disbaixa política, que hem vist vendre en pública subasta la senyera de les llibertats de Catalunya; aquestes Joventuts són les encarregades de redactar una estrofa més per anteposar-la a les del nostre Himne nacional, aplicant un «bon cop de falç» als qui traïxin els sentiments de llibertat de Catalunya.

UN DE «RENAIXENÇA».

La Junta Permanent de la «Unió Catalanista» ha acordat aplaçar el Consell General de Representants que devia celebrar-se el 27 del passat mes i no celebrar-lo fins que hagin passat les actuals circumstàncies sanitàries.

Ha tingut lloc una primera reunió de representants de varis estaments nacionalistes de totes les branques al efecte de tractar de la representació que ha de tenir Catalunya al proper Congrés de la Pau, al ensèms del seu ingrés a la futura Lliga de Nacions.

Es prepara una gran manifestació popular amb motiu d'haver sigut nomenat en Wilson ciutadà honorari de Barcelona. Porta els treballs d'organització el Centre Republicà Democràtic Federal Històric.

Pel dia 31 està anunciat un gran banquet aliadofil pel triomf de la llibertat. Aquest àpat es celebrarà al restaurant del Parc.

Segueixen del tot endavant els treballs d'organització del nou Partit Socialista Català. Al efecte de crear una Agrupació o Centre on radiqui el directori del partit ha sigut oberta una llista de socis adeptes al nou estament. S'encarrega de les inscripcions la Joventut Nacionalista «Renaixença».

El president de la Mancomunitat ha enviat un telegrama de pesam al rector i al Claustre universitari de Santiago de Compostela i al president de «Primada de Fala» per la mort d'en Lluís Pasteiro, gran defensor que fou del nacionalisme gallec.

La Joventut Nacionalista «Renaixença», entre altres acords presos en junta del 29 del corrent, figuren els següents: Rametre un telegrama de salutació al nou govern txec-slovac, felicitar a l'Ajuntament per l'acord tingut en el nomenament de ciutadà honorari al president Wilson fent-li patent de l'estat d'opinió del poble català a fi de que no quedi en oblit en les properes conferències internacionals.

Quan tota la opinió barcelonina mostra sa conformitat al célebre acord unaním de nostre Ajuntament envers l'entusiasta defensa dels ideals nacionalistes, el definidor de la mes moderna democràcia, quan fins els germanòfils admiren les lliberals paraules del president Wilson, somentent-se a la

pau baix els catorce punts preconitzats per l'home il·lustre; han sortit uns cartellots pels carrers protestant de tal acord i firmats pels que tota la seva vida no han fet mes que el ridicol, els jaumins.

No cal espresar el poc cas donat a tal «jauminada».

L'últim acord pres per la Diputació en sessió de ahir fou: comunicar les mes grans simpaties envers el president Wilson i felicitar a l'Ajuntament pel nomenament de ciutadà honorari fet a favor del mateix. Ademés; que en la futura societat de nacions l'Estat espanyol contribueixi a que's garantisi la pau permanent i l'autonomia de tots els pobles.

I res mes, tanquem la setmana amb una saturació wilsoniana en tots sentits, és a pluja feta les felicitacions que reb l'Ajuntament de Barcelona pel seu tan acertat acord, i nosaltres, visquent també dintre aquest ambient de llibertat, que's respira arreu del món, voldriem no es perdés l'entusiasme que avui és tan gran, i aixís podríem contestar a la premsa madrilenya que amb motiu de la manifestació a la sortida del miting del Bosc, deia que's wilsonians catalans es podien contar amb els dits de la mà, que avui són tots els catalans que s'han donat compte que el dir-se wilsonià vol dir ser lliberal demòcrata en tots sentits.

J. N. R.

Barcelona 30 Octubre 1918.

NOVES

Ha mort en la flor de la seva joventut i quan la vida li somreia, la gentil damisela Na Teresa Figuerola.

Era tota bondat. Havia permanencut al «Orfeó Tarragoní» des de la seva fundació i amb els seus hermosos cantos havia contribuït a fer patria.

Descansi en pau i rebin la seva afegida família i en particular nostre bon amic en Joan Andreu, el nostre més sincer pesam per tan irreparable pèrdua.

Ha mort a Monblanch, punt aon residia, el conegut advocat i llicenciat en lletres En Joan Poblet i Teixidó.

Era'l finat un entusiasta propagador de la doctrina catalanista, a la que havia dedicat la major part de la seva vida i encar que militant en el camp de la dreta, la seva obra netament catalana es digne de esser apreciada com es mereix per a tots i perdurará en els pobles de la Conca, punt aon havia exercit el seu apostolat.

Reposi en pau tan bon patriota i reb in els seus allegats la prova del nostre més sincer condol.

Recordem a la Joventut la conferència de dilluns.

Casa Llauradó

San Agustí, 19

Rebudes les més selectes novitats en

PELLETERIA

VELLUTS

LLANES - PIRENEUS

MANTES

LLANERIA

GENEROS DE PUNT

300 ABRICS de senyor a mitat del seu valor.

A pesar de les circumstàncies actuals els preus en tots els articles son en extrem limitadíssims.

Atenent invitats per l'empresa del «Coliseo Mundial», varem assistir el passat dijous a l'estrena de la pel·lícula de la casa Palatino-Film, inspirada en l'obra del cardenal anglés Wissemán, «Fabiola».

La visió cinematográfica es una verdadera manifestació artística, tant per la fotografia, que no pot esser més perfecta, com la presentació, que és esplèndida, essent un espectacle digne de esser admirat per tot Tarragona.

Felicitem a l'empresa i a la casa Muntañola, concessionaria de la pel·lícula per tot Catalunya i Balears.

CASA COCA

COMTE DE RIUS, 7 - TARRAGONA

Respalls de tota mena, especialitat en articles de pell i per a viatge, hules per a llits i taules, gutaperxes i linoleums.

Hem rebut *L'Intransigent*, periòdic nacionalista adherit a la «Unió» i *La columna de Foc*, fulla subversiva espiritual.

Queda establert el canvi.

Recordem a la Joventut la conferència de dilluns.

PERE FRANCESH

Practicant de Medicina i Cirurgia

Especialitat en Massatge i Callista

VISITA A DOMICILI

Plassa de la Font 47, entressol

«Desde las barricadas»

(Vida política espanyola)

per ALBERTO GHIRALDO

Preu: 3'50 ptas.

«El peregrino curioso»

(Una setmana de revolució a Espanya)

Sensacional follet de 100 pàgines

Preu: 0'35 ptas.

Demanen-los en totes les llibrerías y Casa Editorial Monclús

= Tortosa =

LA SASTRERIA DE A. Gavaldá

TÉ EXPOSADAS LES UL-

TIMES NOVETATS EN FI-

GURINS PER A AQUESTA

TEMPORADA

PREUS AMB ECONOMIA

Mendez-Núñez, 6, ent.

TARRAGONA

GRAN TINTORERIA LA REUSENSE

DE

VDA. DE INGLÉS MAGRIÑA

Baixada Peixateria, 21 TARRAGONA

Aquesta casa, sen la mes important en el seu ram, es la única en aquesta plassa que executa el verdader

RENTAT EN SEC

sobre totes las robas.

En 24 horas es deixen llestos els dols y tots els treballs que precisin. Es tenyeixen tota classe de colors com la mostra que es desitgi, igual com també es tenyeixen les robes negres en colors. Les sotanes y manteos, ademés de tenyirse en un bon negre, es planxen d'una forma especial, evitant el llustre.

¡Ficseusí he! Aquesta es la casa a on trovareu el màxim de la PRONTITUT — PERFECCIÓ — Y — ECONOMIA

LLIBRERIA, PAPERERIA, ESTAMPERIA
DIBUIX, PINTURA, ESCRIPTORI

LLIBRES RATLLATS

ELÍSEO PONZ MASSAGUÉ

SUCCESOR DE FILLS DE J. FONT

CORRESPONSAL de la casa FARINETTI per a SEGELLS DE GOMA, RELLEUS EN PAPER, ESMALTS, etc., etc., i de la casa «ARTE CRISTIANO» de OLOT per a ESTATUARIA RELIGIOSA

Baixada Misericordia, 7 Teléfon 393 Tarragona

Ferreteria de Bernabé Martí

Bateria de cuina — Eines de totes classes

Articles per a magatzems de vins i olis.

Objectes per a regalos

Articles per a Sport

SANT AGUSTÍ, 9 i 11 TARRAGONA

CLÍNICA VETERINARIA
I TALLER DE CONSTRUCCIÓ

DE

POMPEU VALL

NOYA DE S. FRUCTÓS, 3
TARRAGONA

P. Floret i Ordeix

Advocat: Corredor de Comerç Col·legiat

Àpodaca, 6: Tarragona: Teléfon 95

Gestió i intervenció d'operacions bancàries i Ordres de borsa

Fàbregas i Recasens

Banquers

Valors :: Cupons :: Borsa :: Canvi :: Giros

Rambla dels Estudis, 4 :: Barcelona

LINIA REGULAR - DE GRANS VAPORS Ibarra & C.ª (S. en C.) SEVILLA

Tots els dijous sortida fixa per a València, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Cádiz, Huelva, Sevilla (admitint càrrega amb coneixement directe per a Ayamonte i Isla Cristina, amb transbord a Cadiz o Huelva, (segons convinga al interessat). Vigo, Villagarcía, Carril, Coruña, Ferrol, Avilés, Santander, Bilbao, Pasajes i San Sebastián. Quincenalment admet càrrega per a Motril. Servei ràpid eventual per al Nord d'Espanya, amb escala als ports de València, Alacant, Málaga, Sevilla, Vigo, Coruña, Santander i Bilbao, empleiant sols 14 dies en el viatge. Se expedeix coneixement directe per a Lurca i San Esteban de Pravia amb transbord al vapor Luarca n.º 3, i per a Dunkerque als vapors de la Companyia Francesa Denain & d'Anzin.

VIATGES EXTRAORDINARIS A PALMA DE MALLORCA

Per a la Costa d'Espanya

PRÓXIMES SURTIDES

Per a Cette i Marsella

VAPOR "CABO SAN ANTONIO"
VAPOR "CORONA"

Per a més informes al Consignatari D. Marian Peres.-Reial, 32 - Teléfon, 45 - TARRAGONA

Ferros per a obres de totes classes: Retxes: Especialitat en treballs d'art.

TALLER DE GERRALLERIA
— DE —
JOSEP GIL SABATÉ
CARRER PORTELLA, 9
TARRAGONA

Bàscules, Balances i Romanes. Reparacions de totes classes.

GRANS MAGATZEMS Las Balears

Sabateria: Sombrereria: Camiseria: Corbateria: Géneros de punt: Especialitat i grans existències en mitjes i mitjons.

ROBA BLANCA PREU FITXO
TELEFON 116

Confiteria i Pasteloria

— DE —
Francisco Tuset

(Ex-dependent de la casa Palá)

Gros assortit en reposteria: Tortades replenes i Pasta de Brioxis. Especialitat en Pastes seques: Carquinyolis i Borregos: Xarops i Horxates.

RAMBLA S. JOAN, 41
TARRAGONA

Impremta: de Llorons i Gabré

Fortuny, núm. 4

: Tarragona :

TINTORERIA MODERNA de Angel Alcoverro

Unió, 33. — Taller: Gasómeto, 32. — TARRAGONA
SUCURSALS A GANDESA, VILLALBA, BOT I BATEA

L'amo d'aquesta tintoreria té'l gust de posar en coneixement de la seva nombrosa clientela i del públic en general que ha rebut un immens assortit en colors de la present temporada i en especial els negres de BREMENN. Per a convenses visiten aquest establiment.

Es ren en i tenyeixen tota classe de teixits de llana, fil i cotó per difícils que sigan

Es renten i tenyeixen sotanes i manteos en negres especials. Es renten en see trajes de senyor i senyora, lo mateix que tota classe de cortinatges, tapets, boás, guants, estors, mantel·lines, gorres, etc

Els negres es tenyeixen en colors.

Especialitat en els planxats sens perjudicar els teixits.

Gran rapides en els doís. Se serveixen els encàrrecs amb promptitut.

GRAN REBAIXA DE PREUS

No confondre-s: Tintoreria Moderna, Unió, 33 - Tarragona

Hotel Internacional

Recentment inaugurat

Confort modern

COMTE DE RIUS, 17

1 AUGUST, 26

TARRAGONA

HIMALAYA

El rei dels licors estomacals

FABRICANTS:

Fills de Joan Vilá Granada

MARCA REGISTRADA

Gran Diploma d'Honor en l'Exposició de Buenos Aires

Demaneu en els cafés i pasteleries

Indicat per a casaments, batejos i banquets

Fàbrica de Braguers i de Aparatos Ortopedics (TRENCATS)

EL BRAGUER ARTICULAR-REGULADOR sistema MONTSERRAT es el més pràctic i modern per a la retensió i curació de les hernies per cròniques i rebel·les que siguin.

Grans existències de BRAGUERETS DE GOMA per a la radical curació de les hernies de la infància i tot lo concernent a Cirurgia i Ortopedia.

ESPECIALITAT EN LA CONSTRUCCIÓ DE FAIXES VENTRALS

Casa Montserrat
UNIÓN, 34 TARRAGONA

COLMADO CENTRAL

— DE —
Frederic Miret

Fruites fresques, embutits, fiambres, conserves vins, xampans i tota classe de comestibles.

Unió, 28; TARRAGONA
TELEFON 245

Instal·lacions

— DE —
Electricitat i aigua

Lampisteria en general

Timbres — Teléfon

Material Eléctric

Antón Montesinos
Apodaca, 27

TELÉFON 324

TARRAGONA

STOCK

Michelin i Dunlop

Accessoris i pe es soltes per a

Bicicletes, Motocicletes i Automovils

Ois lubricants, betzines i bujies — Vulcanització i venda de neumàtics i càmares per a tota classe de Autos

Despatx i Exposició: Masieu i C.

Unió, 32 :: Teléfon 259

Garage

TARRAGONA

Casa Lliteras

Recomana al públic sos acreditats Cafés

Torreificació diària

Gran assortit de articles del ram de ultramarins.

Garantia absoluta amb la qualitat dels seus géneros.

Servei a domicili

MAJOR, 3

TELÉFON 241

TARRAGONA

Societat de socors mutuels TARRAGONA I SA PROVINCIA

dels cassos de vellesa, malaltia, invalidesa, vindetat i mort

Inscrita en el Govern civil i en la Comissaria general de Segurs, segons mana la Llei.

Director facultatiu: **DR. RABADA**

Per a més informes dirigir-se al domicili social:

Rambla Sant Joan, 90, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7—TARRAGONA

Menjadors del Jardí de Francisco López

AUGUST, 15, I COMTE DE RIUS, 16

TARRAGONA

Se serveixen cuberts des de 1'50 pessetes en endavant i a la carta.

Hospedades per temporada a preus convencionals.

Habitacions amb llum eléctrica

CLINICA I CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA

Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts electroterapia i analisis micro-quimic d'orina. productes patològics. Sero-Reacció de Wassermann.— Aplicació del 606.

BAIX LA DIRECCIÓ DEL DR. RABADA

Ex-intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Metge de les Cases de Socors de Barcelona

Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7 — Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit.

Per a'ls pobres, franca dilluns, dimecres i dissapte de 12 i mitja a 1 i mitja.

Rambla de Sant Joan, 90, entressol.—TARRAGONA

MOSTELLE (RAIMOST)

Suc de raims sense alcohol

The Grape, Juice G. L.
Londres i Tarragona

El Vermouth més higiènic

Un excelen refresc

El millor aliment en les malalties

i convalescencia

Se ven per tot arreu

Sastreria Novitat

— DE —
Lluís Montserrat

PORTALET, 1

PLASSA DE LA FONT, 51

TARRAGONA

Petit Versailles Bar de Moda

Refrescos-Café-Licors-Dolços

Explendit servei

: de Restaurant :

Piano eléctric - Overt dia i nit

Rambla S. Joan, n.º 49

Teléfon, 242

Tarragona

Per a bons EMBUTITS

— de —
totes menes — a la —

TOCINERIA

— de —
Antoni Ventura

UNIO, 11

Tarragona

PAPERERIA I EFECTES D'ESCRITORI

— DE —
Joan M. Piñol

Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181

Gran assortit de llibres ratllats de totes menes i tamans: Escribanies: Plumes Stilografiques: Pesa-cartes: Copiadors, etc

Gran novetat en pitja papers amb rellejo veritat

Postals de totes menes i albums per a les mateixes

* PREUS SUMAMENT BARATOS *

Unió, 1 - Tarragona